

vi ment at kunne tiltræde, at man gjorde Overgangen noget lempeligere og indtil videre saa Tiden an, hvorledes Udvalgsforslaget vilde komme til at virke i Praksis.

Det andet Punkt af Ordførerens Tale eller Flertallets Ændringsforslag, hvortil jeg kunde ønske at gøre et Par Bemærkninger, er det, der angaar Fristerne for Separation og Skilsmisse. Som bekendt er disse Frister for Tiden meget lange, og det tidligere Regerings- og Folketingsflertal satte jo i Tilslutning til Kommissionsforslaget disse Frister afgørende ned, Separationsfristen saaledes fra 3 Aar til 1 Aar. Den højtærede Justitsminister har, formentlig under Paavirkning af det kirkelige Udvalgs Flertal, sat Fristen op igen fra 1 Aar til $1\frac{1}{2}$, og Udvalgsflertallet, der absolut ikke ønsker at staa tilbage for Justitsministeren, naar det gælder Knæfald for konservative eller reaktionære kirkelige Synspunkter, har skyndt sig at forlænge denne Frist og Fristerne i det hele i Paragrafferne 53, 54 og 55 med endnu 6 Maaneder, naar der i Ægteskabet er Fællesbørn eller Adoptivbørn under 18 Aar. Jeg skal dog straks sige hertil, at jeg i og for sig ganske deler den Tanke, at Fristen bør være noget længere ved Separation og Skilsmisse, naar der er Børn i Ægteskabet, end naar dette ikke er Tilfældet.

For saa vidt kunde vi ogsaa fra vor Side være blevet enige med Flertallet paa dette Punkt, og naar Enighed alligevel ikke er opnaaet, skyldes det ene dette, at Flertallet tillige vil forlænge Grundfristerne, hvilket efter min Mening er uheldigt, baade i moralsk og almindelig samfundsmæssig Forstand. Det kirkelige Udvalgs Flertal og dermed vel ogsaa Flertallet her i Salen, synes at gaa ud fra, at en lettere Adgang til Skilsmisse eller Separation vil blive Aarsag til endnu flere letsindigt indgaaede Ægteskaber og til en alvorlig Svækkelse af Ægteskabsinstitutionens livsvarige Karakter. Det forekommer mig, at man her, som sædvanlig, forveksler Aarsag og Virkning, Form og Indhold. Livet har værs'god at rette sig efter Paragrafferne og ikke omvendt. Naar man gør Skilsmissereglerne strammere, bliver Ægteskabet lykkeligere, siger man fra den Side. Næ, saamænd gør det ej. Det er at stille Forholdene ganske paa Hovedet. Man kan ved Lovregler tvinge Ægtefolk til juridisk at være bundet til hinanden, men aldrig til at leve lykkeligt eller moralsk. Hvis Forholdet imellem dem først er ødelagt for Alvor, saa vil tværtimod alt for stramme Frister kunne bevirke yderligere Forbitrelse, forargeligt Samliv

og en tiltagende Opløsning, en Ligegyldighed i Samfundet i øvrigt netop overfor Ægteskabet som etisk Institution. Hvis endda lange Separationsfrister bevirkede en større Mulighed for det søndrede Samlivs Genoptagelse mellem Ægtefællerne, kunde jeg forstaa Konservatismens Betænkelighed, men dette er den rene Teori. I hvert Fald viser mine Erfaringer — og jeg kender fra Forsørgelsesvæsenets Administration i Hundredvis af ulykkelige Ægteskaber og Separationer —, at naar Ægtefæller paa ny genoptager Samlivet efter at være gaaet fra hinanden, sker det næsten altid indenfor et halvt Aar eller det første Aars Tid, idet det viser sig, at de ret hurtigt bliver klar over, at de ikke kan undvære hinanden eller Børnene. Har de først været fra hinanden i et Aar, genoptages Samlivet sjældent, og hvad nytter det egentlig, at den ene gerne vil, naar den anden ikke vil, men har indrettet sig et hyggeligt men forargeligt Samliv andetsteds med en ny Mage. De lange Frister virker derfor, som Forholdene i det hele er, med den almindelige Forhaanelse af Ægteskabet og den manglende offentlige Moral til at gøre ondt værre, til at befordre indbyrdes Chikaneri mellem Ægtefællerne og alskens Fortrædelighed. Jeg synes, at den kirkelige Reaktion i sin, jeg havde nær sagt, lidt stupide Formtilbedelse her burde have været ene om at holde paa disse lange Frister og ikke have Tilslutning fra to store Partier paa Rigsdagen, der dog maa formenes at kende Livet, som det leves, og Forholdene ude i Virkeligheden, og som maa formenes at sætte Hensynet til det levende Liv over Teorier og Bogstav. Det er virkelig heller ikke noget specielt radikalt eller socialdemokratisk Paahit med de korte Fristers samfundsmæssige Gavnlighed, saaledes som Forholdene i det hele er. Ogsaa indenfor det kirkelige Udvalg har der været et Mindretal med saa ansete Navne som Appel og Ostenfeld i sin Midte, der har ment, at man fra kirkelig Side overhovedet ikke havde nogen Interesse i eller Kompetence til at blande sig i dette Spørgsmaal, og en saa forsigtig og kirkeinteresseret Mand som Professor Ussing advarer netop mod Farerne ved de strenge Skilsmisseregler og de lange Frister. Han anser dem for at være nok saa farlige som de korte Frister, thi de vil netop let føre til, at den almindelige Opinion tolererer, at Folk roligt sætter sig ud over Lovens Regler. Det er netop det, der vil ske. Det tolereres allerede nu i udstrakt Grad, og det beundres endog, særlig i visse Kredse af Overklassen, hvor det er et sær-